

PODROBNOSTI O STRAHOVITI POVODNJI V SLOVENIJI

KMALU ZATEM, KO SE JE UTRGAL OBLAK, SO BILE DOLINE PRETVORJENE V JEZERA

RIBNICA NA DOL., 22. septembra. — Petek 22. septembra bo zapisan kot eden najbolj črnih dni v zgodovini ribniške doline. Strašni vodni element je ta dan pretvoril drugače tako ljubko ribniško dolino, pa tudi vse sosednje, dolnjenjavo, ortneško in dobropoljsko v eno samo prostrano jezero, ki navdaja vsakega prebivalca z grozo in obupom. V dobre pol ure se je preobrazila ta dolina v dolino nesreče, joka in črnega obupa. Domovi, cele vasi izgledajo kot nekdanje stavbe na koleh, obdane okrog in okrog od silne, deroče vode.

Nad ribniško dolino se je utrgal oblak, ki je v momentu zalil vso kotlino. Ob pol šestih zjutraj so hiteli po stari navadi ljudje iz vasi in trga k prvi jutranji maši, ne sluteč, da jih bo voda že čez dobre pol ure onesrečila za vse, kar imajo.

Nad Boncarjem visoko na Globelji so se zbirali črni, grozeči oblaki. Pripravljalo se je na nevihto. Nekako ob šestih in četrth se je nenadoma nebo preklalo na dvoje, zazijal je visok ognjen zubel, znamenje strele, nato pa se je vtila voda iz pod neba. To ni bil dež. Na zemljo je padala voda kakor iz polnih škafov. V hipu je bila pod vodo lepa Sodražica. Od tam pa je vdrila po vsej dolini in se v bližnjovali naglasi razlila po vsej ribniški dolini.

Ob pol sedmih je minila maša. Ljudje so se odpravljali iz cerkve, toda to več ni bilo mogoče: po sredi ribniškega trga je drla voda kot kaka deroča reka. Bregov potoka Bistrica, ki teče skozi Ribnico, ni bilo več videti. Vseposredno sama voda. Ljudje so se ob pogledu na ta strašen prizor križali, misleč, da je zopet nastopil vesoljni potop.

Kri Guderju, Cinklju, Bregarju, Štekljku, Cenetu Podboju in še drugod je voda zalila vse kleti, vdrila v kuhinje in sobe in stala po sobah pol metra visoko. V pol uri po divjanju deroče vode so bili podrti vsi leseni mostovi. V Ribnici je voda odnesla most na Mlaki. Vsa Mlaka je bila takoj pod vodo. — Oražmu, gostilničarju Škrabcu, Poljanšku in drugim je voda vdrila v klet in jih zasula z blatno in kamenjem. Prvemu posestniku mlina in vodne žage Francetu Oražmu je voda raznesla in razdrila mlin in žago. Izpred hiše mu je odneslo lesen most. Moč, ki je star 83 let, je postal v hipu odvezan od ostalega sveta.

Voda je odnašala vse, kar se je dalo. Po sredi Ribnice je plavala cela kopa desk, ki se je, ko je zalila ob most, podrla. Tako je ves les splaval po vodi. Ilen Francu, posestniku mlina in žage, je voda odnesla več kot pet vagonov desk, cele skladnice krevljev in jamskega lesa, Štefanu Ilenu in Gorčiču vasi je odnesla en vagon desk. V Gorčiču vasi je voda vdrila v hišo pri mežnarju. Doma ni bilo v tistem trenutku nikogar, le dva otročička sta ležala v zibelki. Narasčajoča in deroča voda je vzdignila zibelko, ki je postala mala plavajoča barka sredi sobe, polne vode.

V vodi je poginilo nekaj prašičev in mnogo perutnine. Ponekod so prašiče spravili na podstrešja, da so jih rešili pred poginom.

Voda tudi v ribniškem gradu žudeževih ni prizanesla. Vdrila je v hlev, kjer je vdrila pod in konje, tako da jih v začetku niti rešiti niso mogli iz hleva. Šele kasneje, ko je voda upadala, so jih mogli odpeljati iz hleva.

Voda je vdrila tudi v hišo usnjarja Burgarja, očeta gimn. ravnatelja v Kočevju. Moč, ki je star že 93 let, so morali, ker se je branil zapustiti svojo hišo, odnesti na podstrešje in ga tako rešiti gošave smrti.

Voda je zalila goričevsko polje in drla proti Otavici in Dolnji vasi. Vas Otavice so morali zaradi življenjske varnosti popolnoma evakuirati.

Še huje, kakor Ribnico, je zalila nesreča Sodražico. Čim se je nad Boncarjem utrgal oblak, je zalila voda dobroduba trg in vse bližnje vasi. Posestniku Kovačiču Janezu je voda udrila v klet, tako da je bilo deset glav živine takoj do vratu v vodi in jih sploh niso mogli iz hleva odgnati. Udrila je tudi na vrt gostilničarja Fajdige in ga popolnoma opustošila. Vsi potoki, ki tečejo po tej ozki kotlini, so postali mogočne reke in se ponekod združile v en sam deroči veletok. Pod vodo je vas Vinica in Zapotok. Iz Sodražice je pridrla voda na Ortenek in ga v par trenutkih preplavila. Železniški postaji Žlebič in Ortenek sta obe pod vodo. Železniška proga sama je na več krajih preplavljena. Gostilničarju in posestniku Picku Ciletu v Peklu je voda odnesla svinjaka. Graščaku Kozlerju je voda napravila ogromno škodo. Odnesla mu je cele skladišnice krevljev in več vagonov desk. Udrila je tudi v žago samo in zalila vse stroje. Tudi državna cestaja, ki veže Ljubljano s Kočevjem, je na več mestih pod vodo, tako da je pešcem neprestano. Kanal Tendera je požiral neprestano silne množine vode ali jih je, ker je zvezan s stružansko kotlino, odvajal v Struge.

Voda tudi dobropoljski kotlini ni prizanesla. Potok Rašica je silovito narasel, kakor tudi drugi hodonirniki. Poplavljeni so Male Ladice in Ponikve. Skozi Ponikve je voda prodrla proti dobropoljski kotlini in zalila najprej ozemlje okrog železniške postaje. Od tod pa je drla po krasnem in rodovitnem dobropoljskem polju proti Vidmu in Malemu Vidmu in v hipu zalila te dve vasi. Na Radkahu se je ta voda še združila z ogromnimi vodnimi množinami, ki jih je bruhala iz sebe znana podpeška jama. Iz različnih poniknikov je voda drla v masah na dan in preplavila tudi vasi Kompolje, Brezje, Podpeč in del Brhanje vasi. Zdaj so nad vodo v dobropoljski dolini le še Zdenška vas, Mala vas, Podgorica, Cesta in Zagorica.

Iz Strug še ni nikakih poročil. Ta molk pa da slutiti, da se je tam dogodilo nekaj strašnega. Stružanska dolina je namreč ena izmed najožjih kotlin v tem dolnjenjskem predelu. Ker je polna požiralnikov je v vedni nevarnosti, da pride do poplavl. Vode, ki odteka skozi požiralnike, zlasti po Tenderi v ribniški in ortneški kotlini, imajo namreč neposredno zvezo s stružansko kotlino. Tu je morala voda udariti na plan šele večeraj popoldne ali zvečer in v hipu odrezati Struge od ostalega sveta. Po Ribnici kroji jo vesti, da so vse Struge visoko pod vodo, ljudje pa v strašni življenjski nevarnosti. Vse položaj Strug pa je zaenkrat še v strašni neizvestnosti in v ugibanju. Kakšen je dejanski položaj, pa se bo razvedelo šele tekot današnjega in jutrišnjega dne.

PREDSEDNIK IN VETERANI

Vojaška suknja veteranom ne daje nikakih predpravil. — Vlada je dolžna podpirati pohabljenje.

Chicago, Ill., 3. oktobra. — Predsednik Roosevelt je imel naslednji govor na konvenciji Ameriške legije:

— Z vami hočem govoriti o vladnih problemih, o težkočah, o katere ste vi in jaz kot Amerikanci zadeli in smo jih rešili, in o onih, ki nas še čakajo.

Priznavam in cenim potrpljenje, zvestobo in pripravljenost za žrtve, kar ste po veliki večini pokazali v dobi preizkušnje, iz katere smo sedaj pričeli prihajati.

Govoriti hočem z vami o edinstvi. Vi in jaz, ki smo služili v svetovni vojni, vemo, kaj pomeni edinstvo v času nevarnosti. Toda tudi v mirnem času je edinstvo potrebno. Največji sovražnici edinstva sta strankarstvo in razredna razlika.

Ako pustimo, da en razred pride do prevelike moči, je edinstvo ubito. Vsi smo šli skozi veliko krizo, milijone ljudi je bilo brez dela. Zastavili smo vse sile, vi in jaz, da se rešimo iz te krize.

Postavili smo si dvoje načel. Prvo načelo je, da vlada pomaga onim, ki so nosili vojaško suknjo, pa so bili poškodovani v tej službi. Drugo načelo pa je, da oni, ki je bil vojak, zaradi tega ne sme biti postavljen v posebni razred, v katerem uživa posebne pravice nad vsemi drugimi.

Ako si more poškodovani sam pomagati, nima pravice zahtevati pomoči od vlade. Ako pa je potreben pomoči, je najprej dolžna njegova občina, da mu nudi pomoč in za njo je dolžna zanj skrbeti država. Ako ne more zanj skrbeti občina, ne država, šele potem je zvezna vlada primorana prevzeti njegovo oskrbo.

Uresničenje našega narodnega načrta ne more priti v šestih mesecih. Od sedaj je zaposlovanje le polagoma napredovalo. Od tedna do tedna bo šlo gori in doli, toda končni izid je gotov.

Farmerski dohodki so se zvišali, industrija je oživela, toda kupovalna sila jo mora goniti naprej.

Prebivalstvo te dežele je vedno manj in manj pri volji prenašati podporo eni skupini državljanov, ker morajo plačevati drugi.

Pozivljam vas k nadaljnjemu in še večjemu delu, da izvršimo načrt za izboljšanje položaja. Vas, ki ste nosili uniformo, vas, ki ste služili domovini, vas, ki podpirate duh ameriškega državljanstva — sem zopet poklical pod zastavo. Kot vaš vrhovni poveljnik in vaš tovariš, sem prepričan, da se boste odzvali temu klicu.

SPALNE BOLEZNI NE PRENAŠAJO KOMARJI

Washington, D. C., 3. oktobra. — V času epidemije spalne bolezni v St. Louisu so zdravniki dr. J. P. Leake, dr. L. I. Williams, in dr. Bruce Mayne pustili, da so jih pili komarji, ki so prej pili kri na bolnikih, pa mnenja se ni prijel bolezen. Vselej tega so zdravniki prepričani, da komarji ne prenašajo spalne bolezni.

Sedaj bodo isti način preizkušali na desetih kazenskih Missisipi kaznilnice in vsakemu bo odpustena kazen, ako preizkušnjo preživi.

GREEN ZAHTEVA 30 UR DELA

Od delavcev zahteva zaganjanje v novo smer. — Zopetna izvolitev z a predsednika mu je zagotovljena.

Washington, D. C., 3. oktobra. — Prepričan, da bo zopet izvoljen za predsednika American Federation of Labor, je William Green zbral svoje moči, da bo kos napadom manj zmernih delegatov.

Medtem ko je Green pri otvoritvi 53-letne konvencije Delavske Federacije postavil zahtevo za trideseturno delo na teden in zahteval, da imajo delavci zaupanje v novo smer, je nedaleč od zborovalne dvorane imela svojo sejo druga skupina neodvisnih.

Predsednik United Mine Workers of America, John L. Lewis, bo zopet zahteval povečanje izvrševalnega odbora od 11 na 25 oseb, da pride v rodstvo nova kri. Tretja skupina pa zopet ni zadovoljna z Greenovim delovanjem, češ, da se ni dovolj odločno potegoval za zavarovanje brezposelnih.

Green je bil deležen velikega odobravanja, ko je takoj pri tvoritvi konvencije zahteval 30 ur dela na teden, brez česar ni nobenega sredstva za rešitev vprašanja brezposelnosti.

Delegati je pozival, da podpirajo sedanje prizadevanje za izboljšanje položaja. Zagotavljal je, da se bo vodstvo Federacije še dalje potegovalo za zavarovanje proti brezposelnosti. Ostro je tudi obsojal nekatera podjetja, ki odklanjajo delavce, ki so stari nad 40 ali 45 let.

ATENTAT NA KANCLERJA DOLLFUSSA

Zadeli ste ga dve krogli. Kancler je bil na potu v poslansko zbornico. Napadalec je bil prijat.

Dunaj, Avstrija, 3. oktobra. — Na kanclerja dr. Dollfussa je bil izvršen atentat, pri katerem je bil lahko ranjen. Poročilo o njegovem napadu je potrdil Dollfussov tajnik, ki pravi, da rane niso nevarne.

Policija je prišla atentatorja. Dollfuss je bil na potu na sejo krščansko-socialističnega kluba, ko je bil napaden v palači državne zbornice. Nek mladi mož je na hodniku stopil pred kanclerja, kot bi mu hotel vročiti kako prošnjo v imenu množice, ki je stala na hodniku. Prošnjo je sprejel policijski uradnik, ki je spremljal kanclerja, nakar je stopil napadalec tri korake nazaj, potegnil revolver in ustrelil na Dollfussa.

Kanclerju je bila prestreljena roka in prsi. Policiisti so takoj obkolili napadaleca, ga razorožili in aretirali.

Dollfussov tajnik je po napadu rekel, da je na kanclerja streljal nek mlad fant in ga lahko ranil. Dollfuss je bil na potu k svojemu avtomobilu iz državne zbornice.

Kancler Dollfuss je star 40 let, visok komaj pet čevljev in je najmanjši ministrski predsednik v Evropi. Toda nikdo ga ne more prekositi v odločnosti.

ADVERTISE IN "GLAS NARODA"

TUDI VIRGINIA JE V SUHAŠKEM TABORIŠČU

Država Virginia je glasovala v razmerju 2 proti 1 za preklic osemnajstega amandamenta.

Richmond, Va., 30. oktobra. — Država Virginia se je pridružila onim državam, ki nasprotujejo 18. amandamentu.

Za preklic osemnajstega amandamenta je dosedaj glasovalo 32 držav, proti preklicu pa nobena.

Poseben odpor proti prohibiciji je bilo opaziti po večjih mestih, kjer je bilo ponekod glasovanje v razmerju 5:1.

Virginia je do zadnjega časa veljala za nezavzetno suhaško trdnjavo. Tukaj je bil namreč rojen in tukaj gospodari škof James Cannon, Jr., ki je glavna opora suhaških sil.

V Richmondu je glasovalo 11,095 volivcev proti prohibiciji in le 2659 zanjo.

V Floridi se bodo vršile volitve prihodnji tork. Mokrači prerokujejo, da bodo zmagali z večino 3:1.

Kako so glasovale o PROHIBICIJI

Države po vrsti	Razmerje glasov
Michigan	3 proti 1
Wisconsin	5 proti 1
Rhode Island	7 proti 1
Wyoming	6 proti 1
New Jersey	6 proti 1
New York	8 proti 1
Delaware	3 proti 1
Nevada	6 proti 1
Illinois	7 proti 2
Indiana	2 proti 1
Massachusetts	5 proti 1
Connecticut	6 proti 1
New Hampshire	2 proti 1
Iowa	3 proti 2
West Virginia	3 proti 2
California	3 proti 1
Alabama	3 proti 2
Arkansas	3 proti 2
Tennessee	skoro enako
Oregon	2 proti 1
Arizona	3 proti 1
Missouri	3 proti 1
Texas	2 proti 1
Washington	3 proti 1
Vermont	2 proti 1
Maine	2 proti 1
Colorado	2 proti 1
Maryland	2 proti 1
Minnesota	2 proti 1
Idaho	2 proti 1
New Mexico	2 proti 1
Virginia	2 proti 1

SAMO ŠE ŠTIRI MANJKAJO

Država	Florida	glasuje 10. oktobra
North Carolina	7. novembra	
Ohio	7. novembra	
Pennsylvania	7. novembra	
South Carolina	7. novembra	
Utah	7. novembra	

V UKRAJINI N BILO LAKOTE

Pariz, Francija, 2. oktobra. — Edouard Herriot je v nekem listu izjavil, da je pri svojem zadnjem obisku v Rusijo opazil v Ukrajini mnogo Hitlerjeve agitacije. Pravi pa, da v Ukrajini letos ni bilo lakote, kot so poročali nekateri listi.

NEURJE V FRANCIJI

Montpelier, Francija, 1. oktobra. — Vsed šest dni trajajoče deževje so se pojavile v južnem delu Francije velike povodnji. Poročajo o dvajsetih smrtnih slučajih in povzročena škoda znaša na milijone dolarjev. Reke Loire, Tarn, Orbe in Hérault so prestopile bregove.

SKLEPANJE BALKANSKE FEDERACIJE

Kralj Aleksander je v Angori. — Venizelos ga čaka v Ištambulju. — Sklenjena bo balkanska locarnska pogodba.

Istanbul, Turčija, 3. oktobra. — Bivši grški ministrski predsednik Eleutherios Venizelos, ki igra veliko vlogo v balkanski politiki, je rekel, da se snuje balkanska locarnska pogodba.

Tudi jugoslovanski kralj Aleksander se mudi v turškem glavnem mestu Ankari (Angori), kjer je imel važne konference s turškim predsednikom Mustafa Kemal pašo. Kralj Aleksander je namenjen v nekaj dneh odpotovati v Istanbul, kjer ga čaka Venizelos, ki hoče biti navzoč pri važnih političnih posvetovanjih, ki bodo imela za posledico balkansko zvezo.

Turško časopisje smatra obisk kralja Aleksandra za zelo važen in pričakuje, da bo sklenjena jugoslovansko-turška prijateljska pogodba, h kateri bosta v bližnji bodočnosti pristopili še ostali dve članici Male antante, Čehoslovaška in Rumunjska.

Z ozirom na sedanjo politično živahnost na Balkanu je rekel Venizelos: — Če Bolgarska tudi ne stopi takoj v to zvezo, prostor za njo bo pripravljen in more pristopiti, kadar bo želela.

Venizelos pa ni odgovoril na vprašanje, kako vlogo igra pri tem sovjetska Rusija.

MEDVED RAZTRGAL OTROKA

Brookhaven, L. I., 3. oktobra. — Lastnik hotela Gardner Murdock je imel na svojem vrtu priklenjen dva medveda, Cupp in Saucer.

Grant Taylor, 11 let star farmerjev in in John Gerharst, star 10 let, sta se vsak dan na poti iz šole vstavila pri medvedih in sta jima dajala kruh, ki jima je preostalo opoldne. Tako se vstavila tudi v ponedeljek in Grant je ponudil Saucerju jabolko. Saucer hlastne po jabolku, pri tem pa se veriga utrga. John naglo zbeži, Grant pa se skrije za drevo. Medved se odpravi proti Grantu, ki se je umikal za drevo pred medvedom. Toda slednji ga medved pograbi in ga prične griziti. John naglo pokliče Freda Raynorja, ki je v bližini prodajal sadje. Raynor hiti v hišo in prinese puško ter ustreli Saucerja in nato Cuppa. Toda deček je bil tedaj že mrtev.

Murdock je bil aretiran in postavljen pod \$1500 varščine.

Murdock je bil dva dni z doma na ribolovu in medveda ves čas nista dobila nikake hrane.

FRANCIJA SE POTEGUJE ŽIDE

Ženeva, Švica, 3. oktobra. — Francoski senator Henry Berenguer je obvestil Ligo narodov, da smatra Francija postopanje Nemčije z židi za kršenje določb o plemenskih manjšinah v pogodbi Lige narodov.

Nemški delegat von Kellar je v svojem govoru zatrjeval, da nemških židov ni mogoče označiti za narodno manjšino.

Po Berenguerjevem govoru je poljski delegat postavil resolucijo, da Liga zaveže svoje člane, da ščitijo plemenske, verske in narodne manjšine.

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

L. Donatelli, Treasurer

Place of business of the corporation and address of above officers:
216 W. 18th Street, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"

(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

in celo leto volja na Ameriko in	in New York na celo leto	\$7.00
Kanado	Za pol leta	\$3.50
in pol leta	Za tucet let	\$7.00
in tucet let	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izdaja vsaki dan izvenredni del in praznikov.

Bogati brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli
poslaja po Money Order. Pri sprejembi kraja naročnikov, prosimo, da se
nam tudi prejmejo bivalne namani, da hitreje naladimo naslovnik.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: CHelsea 2-3575

HOOVER IN NRA

Bivši predsednik Hoover se je na svojem potovanju ustavil tudi v Omaha, Nebraska. Pri tej priliki se je posvetoval z raznimi republikanskimi voditelji, ter jim priporočil, naj podpirajo predsednika Roosevelta v njegovih prizadevanjih za obnovo ameriškega gospodarstva.

S tem svojim priporočilom je bivši predsednik odbril NRA.

Dokazal je, da je dosti bolj dalekoviden in prevdaren nego so nekateri njegovi pristaši, ki skušajo metati Rooseveltu polena pod noge.

ZANIMIVA PRAVDA

Časopisje poroča o zanimivi pravdi, ki te dni razburja ameriško javnost.

Neka bogatinka toži svojo bivšo prijateljico za štiri milijone dolarjev odškodnine, češ, da ji je odtujila ljubezen njenega moža.

Tožiteljica je Mrs. Stern, toženka pa Mrs. Nathan.

Mrs. Stern pravi, da je Mrs. Nathan vjela njenega moža popolnoma v svoje mreže. Žujim je lahko storila vse, kar je hotela. Ko se je nekoč v veseli družbi napila, mu je potegnila srajco izza hlač.

Zaenkrat še ni znano, če bo ta argument zalegel in pribavil tožiteljici štiri milijone dolarjev.

Vemo le toliko, da bi pri nobeni sodnji nobena siromašna delavka nič ne opravila, če bi tožila milijonarsko kompanijo, ker je njenemu možu potegnila kožo s telesa.

SPOMINSKE SVEČANOSTI

V Sloveniji so se vršile velike svečanosti v spomin onim, ki so postali žrtev avstrijske soldatske pred petindvajsetimi leti.

Dva sta padla — Lunder in Adamič — kakih dvajset jih je bilo pa ranjenih.

Tisti strelji so vkoreninili v slovenskem narodu prepričanje, da mu je Avstrija mačeha, ne pa mati.

Najbolj čudno pri tem je, da je začel šest let po onih dogodkih prelivati slovenski narod svojo kri za obstoj Avstrije in je prejel na potoke krvi, da je bila Avstrija zrušena in slovenski narod svoboden.

POGOZDOVANJE

Kmalu po nastopu nove administracije je bila poslana v ameriške gozdove armada mladih Amerikancev.

Naročeno jim je bilo, naj čistijo in pogozdujejo gozdove ter s tem zjamčijo Združenim državam vir velikega bogastva. V zameno za to dobivajo hrano, obleko, prenočišče in menda tudi dolar na dan.

Vlada je sedaj sklenila kupiti dvestopetdeset milijonov kubičnih čevljev lesa, da zgradi tisoč štiristo šestdeset kamp, v katerih bo nastanila teh dvestopetdeset tisoč mladih gozdarjev.

Vprašanje nastane, če bodo mladi gozdarji, ki žive na stroške ameriških davkoplačevalcev, producirali toliko lesa kot ga bo treba za njihove kempe, ki bodo tako ali tako kmalu opuščeni?

Dvestopetdeset milijonov kubičnih čevljev lesa je že precejšnja množina. Toda kdo bi se brigal za to, kajti debela je neizminerno bogata.

Iz Slovenije.

Smrtina nesreča na celjski postaji

20. septembra se je ob prihodu osebnega vlaka iz Ljubljane pripetila na celjski postaji velika nesreča, ki je zahtevala življenje 70-letnega priljubljenega železniškega nosača in hišnega posestnika Martina Jernejčka iz Lise pri Celju. Jernejček je prinesel pred prihodom vlaka veliko košaro s perona na tretji tir med tračnicami, misleč, da bo vlak privozil po četrtem tiru. Očitno ni pazil na vlak, ki je privozil omenjenega dne po tretjem tiru, strojevodja pa ni več mogel ustaviti lokomotive. Začel se je pretresljiv krik, lokomotiva je podrla Jernejčka na tla, mu odtrgala glavo, odrezala obe nogi in desno in razbila košaro, ki jo je imel poleg sebe. Glava in roka sta odtelili dva metra proč od trupla.

Občinstvo ne peronu je z grozo opazovalo prizor. Ko se je vlak odpeljal proti Mariboru, so pustili razmesarjeno truplo na tiru, dokler ni prišla sodna komisija, potem pa so ga prepeljali v mrvašnico okoliškega pokopališča. Jernejček je opravljal službo železniškega nosača že 44 let. Njegova tragična smrt je izzvala sočutje.

Nož v pljuča, ker je bil Sokol

Mladi krojaški pomočnik France Zajc iz Podgorice pri Črnučah je stopil pred mali kazenski senat zaradi uboja, ker je v nedeljo zvečer 4. decembra lani, z nožem zabodel kovača državne železnice Antona Grojzda v levo stran vratu tako, da je rezilo seglo še 4 cm globoko v leva pljuča ter je Grojzdek čez nekaj minut izkerval pred gasilnim domom v Podgorici. — Priznate krivdo? — je vprašal obtoženca senatni predsednik Adolf Hudnik. — Popolnoma ne! — je obtoženec odvrnil. — Nato je podrobno opisoval, kako je prišlo do prepira in tepeža. Izgovarjal se je na silobran, češ, da je bil tudi on v nevarnosti. Drugače je bil trezen. — Zakaj ste imeli nož v rokah? — Ker sem se Grojzda bal. Grojzdek je najprej samo gledal. — Kam ste merili, ko ste mahali proti Grojzdu? — Nič nisem meril. Ko sem ga sunil, sem takoj videl, da sem ga prevel.

Priča Ignacij Sojer, obtoženec bratrance, je z živahnimi gestami pripovedoval, kako je prišlo do tragičnega dogodka. France Zajc mu je dejal: — Izgini! Drugače te bom! — In je nadaljeval: — Brata Zajca sta me podila proti gasilnemu domu. Dobro sta me obdelovala in rekel sem jima: Pant, imam že dosti! Grojzdek ni imel noža v rokah. Bil je Sokol in zato ga niso mogli videti. — Tako je torej povedal ubijalec bratrance.

Predsednik je nato prečital za pisnik izpovedi priči, ki so bile zaslišane v preiskavi in ki so potrdile le nekatere nebitvene okoliščnosti. Tri priče so trdile: — Grojzdek je bil zelo močan (obtoženec je majhen, suhljat človek), pa izvalen. — Druge so navedle povsem nasprotno. — Grojzdek ni bil nikdar kaznovan

zaradi tepeža in je bil priden delavec.

Zdravniški izvid poudarja, da je bil nož v Grojzda zasajen kar navpično proti pljučam. Grojzdek je napravil po zabodljaju še 85 m od gasilnega doma in se nato zgrudil na tla.

Državni tožilec dr. Robert Ogorc: — Uboji se morajo enkrat za vselej odpraviti s strogimi kaznimi. — Zastopnik zasebne udeležence, pokojnikove matere, dr. Bogdan Žužek je navajal materine odškodninske zahteve. Branilec dr. Miha Krek je poudarjal razne razbremenilne okoliščnosti, ki govore v prilog obtoženca.

France Zajc je bil zaradi uboja obsojen na 1 leto in 6 mesecev strogega zapor. Pokojnikovi materi ima povrniti pogrebne in druge stroške. Branilec je prijavil revizijo in priziv. Razpravi je prisostvovalo mnogo Podgoričanov.

Bosov Tine umrl.

18. septembra zjutraj je umrl v lovski koči okraj izvirja Kamniške Bistrice kraljevi lovski čuvaj Valentin Slatnar, ki so ga vsi poznali pod imenom Bosov Tine. Bil je najstarejši lovski čuvaj in strah vseh živih lovcov. Pred 61 leti je vstopil v službo lovskega čuvara pri takratnem zakupniku bistrskega lovišča in je zvesto služil vsem gospodarjem, z največjim veseljem pa sedanjemu svojemu gospodarju — kralju Aleksandru, ki ga je pred tremi leti odlikoval z zlato kolajno.

Bosov Tine je bil eden izmed onih lovskih čuvajev, kakršnih najdeš danes malo v lovskih revirjih. Požrtvovalen, marljiv in neustrašen je bil v borbi z divjimi loveci, ki so se gai zredno balili, kajti s Tinom ni bilo dobro priti v stik, kadar je bil v svoji službi. Koliko jih je zasajal in izročil v roke pravici v teku svojega 60-letnega službovanja, menda niti sam ni več vedel. Bilo jih je pa veliko, izredno veliko. Včasih je tudi Tinetu trda predla in pred nekaj leti ga je neki divji lovec tako poškodoval, da je Tine komaj ostal pri življenju. Kljub svoji visoki starosti 81 let je do zadnjega vztrajal v svoji nalogi službi.

Alkohol ubija družinsko srečo.

Vsa skrušena je 15. septembra pred tremi sodniki stala v žalno oblečena, sivolasa posestnica Marija, doma nekje iz okolice. Ima malo trgovino. Je mati sedmih otrok, med temi jih je šest nepreskrbljenih. Žena ihti in joka, ker je zgolj naključje hotelo, da je bila posredna povzročiteljica smrti svojega moža, nekdanjega delavca kemične tovarne Antona. Trideset let je bil zakon srecen, zadnja leta pa je prišlo med obema do razpora. Alkohol jima je porušil mirno in zadovoljno življenje.

Državni tožilec Vinko Lavrenčak je ženo obtožil hudega zločina, namreč uboja svojega moža, češ, da ga je namenoma brenila z boso nogo med preprirom v spodnji del trebuha tako močno, da mu je počilo tenko črevo, da je nato

"GLAS NARODA"

zopet pošljamo v domovino. Kdor ga hoče naročiti za svoje sorodnike ali prijatelje, to lahko stori. Naročnina za stari kraj stane \$7. V Italijo lista ne pošljamo.

nastopilo vnetje trebušne mrene, ki je imelo za posledico, da je mož čez šest dni umrl v ljubljanski bolnišnici.

Bilo je 16. maja letos. Vsi so šli spat. Pozna noč. Mož se je zaprl pijan v svojo sobo, kjer je ležal obtoženik vnuček. Žena se je balala za otroka. Prišlo je do prepira. Obtoženka, ki si zelo k sreči ne smrt svojega moža, je ihtel pripovedovala svojo rodbinsko tragedijo. Če mož ni bil pijan, je bil z njo dober in priazen. Pijan pa je besnel in jo zmerjal. Usodne noči je trkala na vrata in prosila

moža, naj ji odpre zaradi otroka. Odprl je. Med njima je prišlo do prepira. Začel jo je psovati in jo žaliti. Prijela je otroka v naročje, moža pa je udarila po hrbtu in ustih. Pozneje se je vsedla na klop z otrokom v naročju. Nogo je imela stegneno. Mož se je zadel ob nogo. Že večkrat je tožil o bolečinah v trebuhu in mu je morala kuhati kamilice. Po tem nočnem prepiru je mož ležal. Hčerka je odšla k zdravniku. Po moževem naročilu je tja nesla tudi vodo. Zdravnik dr. Hočevar v Domžalah je po hčerkinem opisu zapisal zdravila. Po dveh dneh je zopet prišla k njemu in povedala, da je oče slabši. Zdravnik je spoznal nevarnost in odredil, da so moža prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

Tu je umrl. Pred smrtjo pa je še vse svoje premoženje, ki je cenjeno na 100.000 Din, zapisal svoji ženi Mariji.

Razprava je trajala poldrugo uro. Predsednik senata Ant. Mladič je po opravljenem dokaznem postopanju in govorih državnega tožilca Lavrenčaka in branilca dr. Žirovnika objavil sodbo, da je Marija kriva le prestopka po čl. 182 in 177. k. z., ker je dejanje zagrešila iz malomarnosti, in je bila zato obsojena na mesec dni bila zato

KRATKA DNEVNA ZGODBA

GORDON SINCLAIR:

LEPOTA IN ZANIMIVOST NOVE GVINEJE

Džungla v Novi Gvineji je drugačnja, kakor si jo predstavljamo. Večina ljudi. Tam ni velikanskih dreves, ampak so nizka, čepeča drevesa, vsa prerastla z divjo trto, dišečim graham in praproto. Cvetlice, ki rastejo v džungli, so tako lepe, tako bujne in pester, da v nobenem rastlinjaku ne najdemo tako lepih. Cvet dišečega grahamja je večji kakor dve roki skupaj, orhideje se bohotijo v tako čudovitih barvah, kakor si le misliti moreš, kaj šele kamelije, gardenije in drugi cvetovi. V drevesnih vrhovih sijajo bele jagode omele kakor biseri.

Neki dan sem šel v nekaj domačini v džunglo. Na drevesu smi videli cuss-cussa. Cuss-cuss je tako kakor kenguru, samo da pleza po drevesih. Ima velik močen rep in kadar zamahne z njim, je bolje, da greš s poti. Nevarno ni, in če ga dobiš na drevesu, ne more zbežati. Fantje so splezali po tri omele na drevo in ga ujeli. Dali so ga v kletko, in ko je zrastle, so ga pojedli.

Tam zelo radi jedo meso, dosti mesa. Vse, kar je meso, jedo, človeško, pasje, kačje, sirovo, kuhano, pečeno. Tudi podgane in miši jedo in letenje pse ki jih je tam na milijone; tam zobjejo mravlje.

Neki dan, ko sem hodil z domačini po džungli, smo prišli do rdečega mravljišča v obliki stebra, ki je bilo skoraj trikrat tako visoko, kakor človek in polno luknj kakor goba. Domačini so vzeli palice in podrlji. V njem je bilo na tisoče rdečih mravlj. Zajeli so jih v prstičke in jih jedli hitreje, kakor je mo borovnice.

V Novi Gvineji so tudi bele mravlje. Imenujejo jih armadne mravlje, ker romajo čez hribe in doline in kakor sovražni vojski opustošajo vse, kar jim pride na pot. Videl sem, kako so zajele pod-

gano z mladit. V nekaj minutah so pred mojimi očmi požrle vse skupaj, staro in mladiče, potem so šle naprej. Samo kosti stare podgane so ostale, kosti mladit so pa požrle.

Mož, ki je stanoval v pločevinasti koči kakor jaz, je bil pustil svoj usnjati kovčeg na tleh. V njem je imel nekaj obleke in perila, knjige in kamero. Prišlo je na tisoče armadnih mravlj, ki so vse požrle. Vse kovčeg je šel razen okvirja in ključavnice, ki je bila iz medu. Požrle so listnice, usnjate dele kamere in platnice knjig. Kreditnega pisma pa, ki je bilo v listnici, niso požrle, zakaj papirja ne marajo.

Armadne mravlje požro tudi pohištvo; preproge pa celo niso varne pred njimi. Lesa, ki rase tam, ne jedo in to je sreča, da ga ne jedo; ljudje si vsaj lahko napravijo pohištvo iz njega. Pohištva iz našega lesa ne žro, če pridejo do njega. Da se obvarujejo teh mravlj, si belji ljudje napravljajo koče na kolih. Okoli gornjega konca kolov položijo velike jeklene posode, napolnjene z vodo. Pred večnimi vrati imajo korito z vodo, da mravlje ne morejo noter, zakaj plavati ne znajo.

Tam morajo spat pod veliko mrežo. Noge postelje stoje v posodah z vodo. To je kakšnekrat neprijetno, kakaj če požabiš menjati vodo, moskiti vanjo zlezajo jajca in izvalje se novi. Ko bi to bili samo taki komarji, kakor so pri nas, bi bilo dovolj slabo, a tisti tam so rdeči in veliko bolj žejni krvi kakor naši in pa zelo nevarni. Imenujejo jih anophels, in če te pičijo, te okužijo z malarijo, mrzlico. Trese se kakor šiba na vodi in zobje ti sklepetajo kakor kastanjete. Če ne dobiš zdravlila, postaja mrzlica hujša in hujša, dokler ne umrješ.

H koncu še nekaj o kamenih za kače.

Neki dan sem šel proti bolnišnici v Portu Moresbyu, ki je pod velikim zelenim hribom tudi postavljena na kolih, ko so trije fantje pred menoj kričali: "Kače so vragove. Varuj se, tabauda, varuj se!" Še preden so nehali vpiti, je kača, bolj zelena od trave in tanjša od svinčnika, švignila izpod nizkega grma in pičila enega od fantov v laketo. In se ji videlo, da je nevarna, a bila je nevarna. Na roki sta ostala samo dva mala znaka, tako majhna kakor proseno zrno.

Rekel sem jim, naj hite v bolnišnico in naj ne ščejo kače. A fant, ki ga je pičila, ni šel. Namesto tega je vzel iz usnjate vrečke, ki mu je visela okoli pasu, dva kamena, ju pritisnil na kožo poleg majhnih ran in nato sedel v travo. Kamna sta se tako trdno kakor dve pijavki priselala na laketo, tako trdno, da ju na noben način nisi mogel odtrgati. Kmalu mu je laketa začela otekati in je tudi vsa gova roka je bila še bolj črna. Kačo počnela. Fant je bil črn, a njena sta se držala roke okoli dvajset minut, potem je eden odpadel. Domačin je kamena spravil nazaj v vrečko in šel z nami v bolnišnico. Ena od domačih bolničark mu je preiskala zateklo roko, a ni ni čezvala. Rekla je, da sta kamena, ki sta bila velika kakor divji komarji, izsesala strup do zadnje kaplje. Sesala sta toliko časa, dokler nista vsega strupa izsesala iz lakti, potem sta odpadla.

LEPO STANOVANJE

Sestih sob, z okni na cesto, parno kurjavo in kopališčem se odda na 58-25-60th Place. Vprašajte pri:

John Koblica,

2391 Hughes St., Ridgewood. (6x 4-10)

PRED NOVIM POHODOM NA JUŽNI TEČAJ

To pot se odpravlja na južni tečaj kar vsa izbrana družba antarktičnih raziskovalcev. Ellsworth potuje stočasno z Wilkinsom in Riiser Larsenom. Byrd se je opremil za vse mogoče slučaje. Odrinejo prihodnji mesec. Vsi imajo tisti namen: da izmerijo obale in ugotovijo geološke razmere.

Kdo so ti možje, ki so se zagrizli v nalogo, da posvetijo v tajne južnotečajnih predelov? Ellsworth je milijonar, ki troši čas in denar, da bi odkril, kar skriva antarktik. Hubert Wilkins je goreč raziskovalec, zraven pa precej fantasta, kakor je pokazal s svojim poizkusom, da bi v podmorniku "spod-lezel" severni tečaj. Njegovega pustolovstva z "Navtilom" svet še ni pozabil, a tudi sam ne, saj ga hoče ponoviti, seveda v boljšem podmorniku. Riiser Larsen pa je železni Norvežan, ki se vse življenje peča z organizacijo ekspedicijskega z jada na jug z jada na sever. Larsen je bil že tolikokrat v večnem ledovju, da ne bo tvegal nobenih lahkomiselnosti. Po njegovem so majhne skupine mnogo uspešnejše nego velike: z dvema ali tremi možmi, pravi, je lažje priti na tečaja, kakor s celo armado.

Richard Evelyn Byrd je bil s 40 leti kontre-admiral, kar ni karibodi. Trinajstleten se je bil prvič odpravil na svetovno potovanje. Tu je okusil pomorstvo. Zapisal se mu je in v ameriški vojni mornarici kmalu postal častnik. Vendar so ga bolj vlekle pustolovska potovanja, kakor pa redno, točno predpisano vzorec. Tako je prišel na Groelandijo in opazoval tu vremenske razmere tako dolgo, da je meseca maja 1926. preletel severni tečaj. Potem je s štirimi potniki preletel ocean in nato je videl pod seboj tudi južni tečaj. To mu je deset let pred določeno dobo prineslo naslov kontre-admirala.

Ob bostonski obali se ziblje na valovih dobro privezan, star enojambornik. Seveda so ga vse o-svečili in nalipali in dejansko bi nihče ne dejal, da mu bo prihodnjega januarja že polnih 60 let. Zrjavi in težaki trpajo njegov široki trebuh z vsemi mogočimi potrebščinami. Najkasneje 15. okt. se Bog da in sreča junaška, odrine na pot. To 60-letno starino si je izbral Byrd topot, da jo mahne z njo na ledeni jug. Kupil je kuter od neke bostonske družbe za zelo majhen denar, kar je jako upoštevanja vredno, saj je postal denar tudi v USA zelo pereče vprašanje in so minili časi, ko si za vsako pustolovsko podjetje povsodi z lah-koto dobil ček za 50.000 dolarjev. No, Byrd je mož, ki si tudi s 60-letnim polarnim kuterjem lahko kaj upa. "Bear" — tako je ime ladji — vozi s seboj še Fordovo letalo, opremljeno s plavalnimi in drsalnimi smučkami, 160 polarnih psov, več skladišč živil in pa par pogumnih mladev, ki se ne boje ne hudiča ne birača.

In kaj neki bi se moglo Byrdu hudega pripetiti, ko je sami sreči zapisan in se je sreča trdovratno držala vse doslej tudi "Beara". Njegov letopis beleži nič manj ko sto in še več junastev, ki jih je bil izrisal v teku svojih 60 let: reševal je človeška življenja in dragocene tovore. Tako da Byrd ne bo "Bearu" in "Bear" ne Byrdu delal sramote.

CENA
DR. KERNEVOGA BERILA JE ZNIZANA
Angleško-slovensko Berilo
(ENGLISH-SLOVENIAN READER)
Stane samo
\$2.—
Naredite ga pri
KNJIGARNI "GLAS NARODA"
216 West 18th Street
New York City

SPISI ZA MLADINO
(GANGL)
3. sv. trdo vezano. Vsebuje 12 povesti 50
4. sv. trdo vezano. Vsebuje 8 povesti 50
5. sv. trdo vezano. Vsebuje 10 povesti 50

IZ ZGODOVINE RAKET

Najstarejši sledovi o raketah segajo v stari vek, toda prva poročila, ki govore o njih, so dovolj temna in skrivnostna. Skoraj gotovo je, da moramo šteti znamenitega Arhita jevega goloba, ki ga srednjeveški spisi često omenjajo, med raketne iznajdbe, med mehanizme, ki se gibljejo naprej na principu povratnih sunkov. Arhitas iz Tarenta, matematik, državnik in vojskovodja, Platonov sodobnik, je med drugim izumil lesenega goloba, ki je letel na vrvi v krogu, gnala pa ga je bržkone para, ki je sunkomah uhajala iz njegove notranjosti.

Prve vesti o izumu smodniku

VAŽNO ZA NAROČNIKE

Poleg naslova je razvidno da kdaj imate plačano naročnino. Prva številka pomeni mesec, druga dan in tretja pa leto. Zadnje opomine in račune smo razpisali za Novo leto in ker bi želeli, da nam prihranite toliko nepotrebnega dela in stroškov, zato Vas prosimo, da skušate naročnino pravočasno poravnati. Pošljite jo naravnost nam ali jo pa plačate našemu zastopniku v Vašem kraju ali pa kateremu izmed zastopnikov, kojih imena so tiskana z debelimi črkami, ker so opravičeni obiskati tudi druge naselbine, kjer je kaj naših rojakov naseljenih.

CALIFORNIA:
San Francisco, Jacob Laushin
COLORADO:
Pueblo, Peter Collig, A. Saffie
Walsenburg, M. J. Bayuk
INDIANA:
Indianapolis, Louis Banich
ILLINOIS:
Aurora, Mary Butchar
Chicago, J. Bevil, J. Lukanich
Cicero, J. Fabian (Chicago, Cicero in Illinois)
Joliet, Mary Bambich, Joseph Hrovat
La Salle, J. Spelich
Mascoutah, Frank Angustin
North Chicago, Jože Zelenec
KANSAS:
Girard, Agnes Močnik
Kansas City, Frank Žagar
MARYLAND:
Kittymiller, Fr. Vodopivec
Steyer, J. Černe (za Penna. W. Va. in Md.)
MICHIGAN:
Detroit, Frank Stular
MINNESOTA:
Chisholm, Frank Gouze
Ely, Jos. J. Peshel, Fr. Sekula
Eveleth, Louis Gouze
Gilbert, Louis Vessel
Hibbing, John Porse
Virginia, Frank Hrvatic
MONTANA:
Roundup, M. M. Paulan
Washoe, I. Champa
NEBRASKA:
Omaha, P. Broderick
NEW YORK:
Gowanda, Karl Strnisha
Little Falls, Frank Masle
OHIO:
Barberton, John Balant, Joe Hla
Frank Troha
Cleveland, Anton Bobek, Chas. Karlinger, Jacob Resnik, John Slapnik
Euclid, F. Bajt
Girard, Anton Nagode
Lorain, Louis Balant, John Kumse
Warren, Mrs. F. Rachar
Youngstown, Anton Kjekel
OREGON:
Oregon City, Ore., J. Koblar
PENNSYLVANIA:
Ambridge, Frank Jakše
Bradock, J. A. Germ
Broughton, Anton Ipavec
Claridge, Anton Jerina
Conemaugh, J. Brezovec
Export, J. Previč, Louis Sugančič
Farrel, Jerry Okorn
Forest City, Math Kamin
Greensburg, Frank Novak
Johnstown, John Polants
Krayn, Ant. Tauželj
Luxerne, Frank Balloch
Manor, Fr. Demšhar
Meadow Lands, J. Koprivšek
Midway, John Žust
Moon Run, Frank Podmilšek
Pittsburgh in vso okolico, Vinco Arh
Pittsburgh, J. Pogačar
Presto, F. B. Demšhar
Reading, J. Pevčič
Steelton, A. Hren
Turtle Creek, J. Skerlj, Fr. Schiffrer
West Newton, Joseph Jovan
WISCONSIN:
Milwaukee, West Hills, Frank Skok
Sheboygan, Leo Majcan
WYOMING:
Rock Springs, Louis Tauhar
Diamondville, Joe Rolich

Vsek zastopnik izka potrdilo za svojo, kakor je prejel. Zastopnik roje iz tega potrdila.

UPRAVA "GLAS NARODA"

Poziv!

Izdajanje lista je v svezi

s velikimi stroški. Mno

go jih je, ki so radi sla-

bih razmer tako priza-

deti, da so nas naprosili,

da jih počakamo, zato

naj pa oni, katerim je

mogoče, poravnajo na-

ročnino točno.

Uprava "G. N."

Clade Ruggieri v Parizu izstreljeval raketna padala, ki so nosila razne majhne živali in tudi ovne. Hotel je na ta način izstreljevati celo ljudi, a mu je policija prepovedala takšne poskuse.

Leta 1828 so v Nemčiji prvič uporabili rakete za izstreljevanje vrvi proti naslednjim brodom. Ti poskusi so se obnesli in jih reševalna služba za naslednje brode posnema z velikim uspehom še danes.

Od sredine 19. stoletja dalje naletimo čedalje čedalje na vse mogoče tipe raketnih letal, zrakovplovov, zovov in celo na vesmirske rakete. Leta 1841 je Anglež Golythigh dobil prvi patent na raketno letalo. Leta 1891 je Ganswindt na nekem predavanju v Berlinu kot prvi razvil resen načrt za konstrukcijo vesmirske rakete. Predlagal je polet na Mart z dinamično raketo. Leta 1904 je inženir Manl konstruiral prvo raketo za fotografiranje iz višine, leta 1911 je slavni profesor Piccard napravil prve poskuse z modeli raketnih letal. Svojo idejo za polete v stratosfero je skušal tedaj uresničiti na ta način.

Po svetovni vojni se je začela prava "doba raket", ki jo je otvorila leta 1929 publikacija Američana Goddarda o njegovem modelu raket za polete na luno. Sledil je profesor Oberth, Američan Lyon in nešteti drugi, vsak mesec nam prinese kakšen nov poskus z raketami, ki naj bi rešile vsakovrstne ideje za izboljšanje prometnih in prevoznih sredstev, za polete v vesoljstvo itd. Poleti v vesoljstvo se doslej niso uresničili, ker pač še niso izumili rakete, ki bi bila kos vsem, s to idejo zvezanim problemom. Ni pa dvomiti, da bomo prej ali slej našli rešitev tudi te davne sanje človeškega rodu in tedaj šele bo naša prava raketna doba.

Vsakovrstne

KNJIGE

POUČNE KNJIGE
POVESTI in ROMANI
SPISI ZA MLADINO

se dobi pri

"GLAS NARODA"

216 W. 18th Street New York, N. Y.

POPOLEN CENIK JE PRIROČEN
V TEM LISTU VSAKI TEDEN

Knjigarna "Glas Naroda"

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

216 West 18th Street, New York

POVESTI in ROMANI

Splošna Knjižnica:

(Nadaljevanje.)

St. 15. Edmond in Julia de Goncourt, Renee Maupre	40
St. 16. (Janka Samce) Življenje, pesmi, 112 str., broš.	45
St. 17. (Prosper Marimee) Verne duše v vrbah, povest, prev. Mirko Pretnar, 80 str.	30
St. 19. (Gerhart Hauptman) Počepjeni zvon, dram. hajka v petih dejanjih, postoreni Anton Funke, 124 strani, broš.	50
St. 20. (Jul. Zeyer) Gompaci in Komuranski, japonski roman, izščine prev. dr. Fran Bradač, 154 strani, broš.	45
St. 21. (Friedrich Schlegel) Dvanajst kratkočasnih zgodbic, II, 73 str., broš.	25
St. 22. (Toinot) Kreutzerjeva senca	60
St. 23. (Sophokles) Antigona, baladna igra, poslov. C. Golar, 60 str., broširano	30
St. 24. (E. L. Bulwer) Poslednji dnevi Pompeja, I. del, 355 str., broš.	90
St. 25. Poslednji dnevi Pompeja, II. del	90
St. 26. (L. Andrejev) Črna maza, poslov. Josip Vidmar, 82 str., broš.	35
St. 27. (Fran Erjavec) Brezposelnost in problemi skrbstva za brezposelne, 80 str., broš.	35
St. 29. Tarzan sin opic, trdo vez.	1.20
St. 31. Reka roko	35
St. 32. Živeti	35
St. 35. (Gj. Salustij Kripič) Vojna z Jugirij, poslov. Ant. Dokler, 123 strani, broš.	50
St. 33. (Krauer Maliko) Ljubi, 144 strani, broš.	50
St. 37. Džungla živeti	30
St. 38. Tarzan sin opic	1.20
St. 39. Tarzan sin opic	1.20
St. 47. Misterij dne	1.20
St. 48. Tarzan sin opic	1.20
St. 49. Tarzan sin opic	1.20
St. 50. Sliha De Gracy	1.20

St. 51. Slov. balade in romance	30
St. 54. V mešču	1.20
St. 55. Namizljani bolnik	50
St. 56. To in okraj Setle	50
St. 58. Glad (Hamsun)	90
St. 59. (Dostojevski) Zapiski iz mrtevga doma, I. del	1.20
St. 60. (Dostojevski) Zapiski iz mrtevga doma, II. del	1.20
St. 61. (Golar) Bratje in sestre	75
St. 62. Idiljot, I. del (Dostojevski)	90
St. 62. Idiljot, II. del	90
St. 64. Idiljot, III. del	90
St. 65. Idiljot, IV. del	90
Vsi 4 deli	3.35
St. 66. Kamela, skozi obo sivanke, vesoljgra	45
Slovenski pisatelji II. sv.: Potresna povest, Moravsko alke, Vojvoda Pero i Perica, Črtice	2.50
Tigrovi sobje	1.20
Tik za trnasto	75
Tatit, (Berki), trd. vez.	75
Tri indijanske povesti	30
Tunel, soc. roman	1.20
Trenutki oddiha	50
Torid pred Dunajem	30
Tri legende o razpisu, trd. vez.	65
Tisot in ena noč:	
I. svazek	1.50
II. svazek	1.40
III. svazek	1.50
3 KNJIGE SKUPAJ	3.75
Tisot in ena noč, (Hape) vep. mala ladja	1.20
Ugrabljeni milijonar	1.20
V krepkih inkvizicijah	1.20
V robitvu (Matičič)	1.25
V goriskem zakotju	35
V oklepaj okrog sveta:	
I. del	90
II. del	90
OBA SKUPAJ	1.80
Veliki inkvizitor	1.20
Vera (Waldova), broš.	35
Vojaka na Balkanu, s slikami	25
Vrtnar, (Rabindranath Tagore), trd. vezano	75
broširano	60
Volk splošni in druge povesti	1.20
trd. vezano	1.25
Vojak, mar. ali pogumnost, I. sv.	35
V povesti, II. del, III. sv.	35

Valentin Vodnika izbrani spisi	30
Vodnik svojemu narodu	25
Vodnikova pratika I. 1927	50
Vodnikova pratika I. 1928	50
Vodniki in prepovedi	60
Zmislil smrti	60
Zadnje dnevi nesrečnega kralja	60
Za krahom, povest	60
Zadnja kmetiča vojaka	75
Zadnja pravda, vez.	75
Zgodovina o nevidnem človeku	35
Zmaj iz Rame	70
Življenje stv. trpina, izbrani spisi Alekšev, 8. sv. skupaj	1.50
Zlatokopi	30
Ženini naše Koprnice	45
Zmote in konje p. Pavle	45
Zbirka narodnih pripovedi:	
I. del	40
II. del	40
Znamceje štirih (Doyle)	40
Zgodovinske anekdote	30
Z ognjem in mečem	1.20
Zločin in kazen:	
I. in II. svazek	1.20
vezana	1.50
Zgodbe Napoleonaovega huzarja	60
vezana	60
Zgodbe izbravka Muznika	70
Zlati pisar	40
ZBIRKA SLOVENSKEH POVESTI	
1. sv. Vajnosar ali pogumnost	35
2. sv. Hode brezno	35
3. sv. Vojak povesti	35
4. sv. Povesti in sliko	35
5. sv. Študent naj bo — Naj vask-danj krah	35
SPISI ZA MLADINO	
(GANGL)	
3. sv. trdo vezano. Vsebuje 12 povesti	50
4. sv. trdo vezano. Vsebuje 8 povesti	50
5. sv. trdo vezano. Vsebuje 10 povesti	50

Gospa REGINA Roman iz življenja: ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL I. H.

47

Medtem pa so zdravniki in njegova dva pomagača odstranili vse sledove groznega dogodka in mrtvi starši so mirno ležali eden poleg drugega. Urška sede poleg njih in jih vedno gleda v obraz. Neizmerno lepa je bila gospa Regina; smrt jo je skoro pomladila in njeni lepi lasje so obdajali njeno glavo kot svetniški sijaj.

Poleg nje pa zarjaveli, plemeniti obraz Valterja Kroneka, s trdnimi, odločnimi potezami, ki so se v smrti oznanjale trdno voljo. Ta pogled bi moral ganiti tudi najzakrajnejše duše. Urška in Tom pa sta bila zadeta naravnost v srce.

Sedaj pridejo tudi trije gospodarji, katerim so naznanili smrti obeh. Tudi gospodje stoji globoko potrti ob odru. Brez vsake besede se odpravljajo. Nikogar ni bilo več v hiši, razum Urške in Toma. Obe bazutski ženi sta pobegnili kot pred kako prepovedano živaljo. Vest o smrti "gospoda" in "dobre kraljice" sta nesli po celem taborišču, kjer so se delavci ravno odpravljali na delo.

Ko pristopi Tom k Urški, potem ko so gospodarji že odšli, ga Urška pogleda s solznimi očmi. Ali ne izgledata, kot bi samo spala? Tom položi roko na njeno ramo, vesel, da je premagala grozoto in se je pomirila.

Saj samo spita, Urška, na kaj drugega niti ne marava misliti. In kako lepo ležita tu pred nama. Tako ju hoče vedno ohraniti v svojem spominu. Rešena sta vseh nadlog — in sta skupa. Ali te to kaj tolaži?

Urška skrije obraz na njegove prsi. Tako strašno je bilo, ko sem ju tukaj videla v krvi in to moram skušati pozabiti. Tako, kot sedaj ležita pred nama, si hočem njuno sliko vtisniti v spomin. Pusti me samo z njima, ker imam še mnogo opravka. Sedaj sem popolnoma pogumna. Samo ne loči me od njih, dokler ju morem še obdržati. Ljubezljivo ji potisne lase s čela.

Ti si hči svoje matere, moja junaska Urška. Samo ostani pri starših. Grem, da se z gospodarji dogovorim zaradi pogreba. Kakor hitro bom mogel, bom zopet pri tebi. Zaupljivo mu prikimata. Tom pa naglo odide.

*

Delo je popolnoma počivalo oni dan, ko sta bila Valter Kronek in njegova žena položena k zadnjemu počitku. Vse, kar je živelo v taborišču, se je praznično obleklo.

Po osm moč je nosilo vsako krsto, ki je bila pokrita z vencem, ki so jo spletili delavci. Pogrebi so se menjavali, kadar je bila teža prevelika, kajti pot je vodila v klanec do najvišjega vrha hriba.

Prva za krsnata sta korakala Urška in Tom. Spreved je vodil misijonar iz bližnje vasi. Za njimi so hodili trije gospodarji, nato inženirji in zdravniki, za temi pa so se razvstili delavci.

Tako gredo v hrib, in vsi oni divji, drzni obrazi so kazali globoko potrtost. Niso se vsi čutili nedolžne nad smrtjo obeh. "Gospoda" in "dobra kraljica" so nesli v grob, "bela cvetka" ki je postala sirota, pa jimo je sledila bledega obraza.

Vrhu hriba je bil izkopan grob. S tega mesta je bilo mogoče videti velik del avtomobilske ceste.

Obe krsti sta bili spuščeni v jamo in misijonar je imel ganljiv nagovor. Nato pa gredo vsi delavci mimo jame in vsakdo vrže pest zemlje na krsto. Tako je odredil Tom. Urško drži pod pazduho in jo podpira, ko jo je zopet obšla tuga.

Vse je bilo končano. Polagoma se ljudje razidejo, gospodarji še enkrat izrazijo Urški sožalje. Nato odidejo tudi gospodarji in Tom ter Urška stojita sama ob zasutem grobu. Urška poklekne in moli; Tom jo pusti nekaj časa nemoteno. Nato pa jo dvigne in jo pelje s hriba.

Z gospodarji se je Tom natančno dogovoril, kako naj izgleda nagrobni spomenik. Na podstavku naj bo napis: "Bodi zvest do smrti in dal ti bom krono življenja". Tom je narisal osnutek, kako naj spomenik izgleda. Gospodarji so se zavezali, da bo po tem vzoru postavljen lep in dostojen spomenik. Obljubili so mu tudi, da mu bodo poslali fotografijo spomenika.

Za naslednji dan se Tom in Urška odpravita na pot. Urška je poleg svojih stvari pospravila tudi nekaj spominkov na starše. Tom ji je prigovarjal, da ne vzame s seboj mnogo svoje obleke, ker v civiliziranem svetu bo morala kupiti vse novo. Tedaj pa se Urška spomni, da ji je vse obleke sešila mati, vsled česar ji je bilo težko, ako bi jih pustila. Zato ji reče Tom, da naj vzame s seboj vse, kar ji je drago.

Na teto Greto je odposlal brzojavko naslednje vsebine: 18. aprila odpotujem iz Kapstadta. Natačnejše iz Hamburga. Tom. Za sedaj je to zadostovalo.

Tom in Urška sta se z Kornerjevim avtomobilom peljala do bližnje železniške postaje. Tukaj se od njega prisrčno poslovita ter se peljeta z železnico v Kapstad, kjer sta se hotela vkrcati na parnik "Wangoni". Na poti z železnice sta bila Tom in Urška večina sama in Urška se je privadila na hitro vožnjo. Odkar je takrat s starši potovala iz Kapstadta v Pretorijo, se ni več vozila z železnico. Tako ji je bilo vse nekaj novega.

V Kapstadtu se nastaneta v istem hotelu kot takrat s starši. Naslednjega jutra sta šla na izprehod v mestni park in tedaj se jim odgrnejo razni spomini. Nato prideta v pristanišče na kraj, kjer se je Tom ponudil za postrežnika.

— Ali se spominjaš, Urška?

Urška mu prikimata s slabotnim nasmehom.

— O, stric Tom; tukaj si vzel naše kovčke v eno roko, v drugi pa si nesel mene v hotel.

— Da, in na poti tja si me prvič imenovala "stric Tom". Od tene ure sem zopet imel družino, imel, ljudi, ki so mi bili dobri. Tvoja dobra mati mi je zvečer dala površnik tvojega očeta, da me ne bi zeblo. Veš, kako mi je bilo, kako slaček občutek je bil zame, da se zame briga še kak človek?

Urška mu boža roko.

— Dobri stric Tom!

Smeje potegne njeno roko skozi svojo in tako gresta dalje in si oživita marsikateri spomin. Tom se je vedno trudil, da je Urško odvrnil od njene bolečine in da ji je izrazil kak nasme. Vsi študije so ju gledali in Urška je vsakemu plaho pogledala v obraz. In tedaj pravi Tom smeje:

— Torej, Urška, sedaj si morava kupiti novo potno obleko. Tako, kot sva sedaj, ne smeva stopiti na evropska tla. Že iz tega, kar vidiš, moraš spoznati, da ne spadava v kulturni svet. Postala sva prava divjaka, medved in medvedka. Nazadnje naju bodo še zapeli v zverinjak kot kako posebnost, ako bova še tako hodila okoli. Tvoj širokokrajni klobuk se di tukajšnjim ljudem nekaj posebnega, kakor tudi moji tečvi. Vsi naju tako začudeno pogledujejo, — se skuša šaliti.

(Dalje prihodnjič.)

PREOBRAZ V ŠPANJI

Španija more biti s svojim notranjim razvojem od proklamacije republike dalje še dovolj zadovoljna. Prehod iz konservativne in skrajno reakcionarne monarhije, kjer je imel klerus še veliko veljavo in tudi velika posestva in kjer je pripadala velposesti sploh še ogromna vloga, v radikalno republiko, je vseboval gotovo mnoge opasnosti, da prevladajo ekstremi. Ravno ekstremom pa se je nova Španija srečno izognila, dasi ni manjkalo ekstremističnih poskusov. Smer notranje državne politike se je gibala precej enakomerno v smislu levo orijentiranega meščanstva, koaliranega z desno stremecim delavstvom, torej v smislu nekake radikalne demokracije.

Demisija Azanovega kabineta in sestava nove vlade pod vodstvom Lerrouxa, pomeni morda pričetek preokreta nekoliko bolj na desno. Tako je podoba in tako se zdi, da je razpoloženje med prebivalstvom. Medeni tedni republike so že davno minili in prebivalstvo se je na novo stanje že navadilo, tako da je mogoče spoznati njegove dobre, pa seveda tudi slabe strani. Kakor nobeni novi vladavini, tudi mladi španski republiki takih ne manjka in reakcija se mora pokazati prej ali slej. Izidi nekaterih volitev so pokazalo, da se res že močno uveljavlja. Človek je že tak, da od novega političnega stanja pričakuje vsega, kar si le more misliti dobrega, in ako ne dobi vsega tega v izobilju, se jezi in je razočaran ter prične hvaliti zlate stare čase. To je tako stara pesem in stara izkušnja, kakor so stare družabne in politične skupnosti. Seveda takšno razpoloženje spretno izrabljajo reakcionarni elementi, katerih končni smoter je obnova starega stanja. Ni verjetno, da bi do tega prišlo, vendar pa je gotovo, da so skrajni levičarski elementi, ki so poskušali prve mesece republike izraziti v svoj prid močno oslabiljeni in ne morejo računati, da bi se kolo sreče zavrtelo po njihovih željah. Do možnosti radikalnih socialnih eksperimentov je minila, preokretni na levo niso več mogoči, kar je vsekakor znamenje, da je celotni notranji politični razvoj že precej preko prvih stopinj preobraz.

Azanovi vladi so očitali, da se preveč razgublja in da trati svoje sile v teoretiziranju. Zlasti so jo obtoževali, da je prepočasna v delu, ki bi ji moralo biti poglavitna naloga, namreč v dograditvi nove ustave. Saj je to bila vendar vlada ustavodajne skupščine, ki ji je bil v ustavodajni funkciji glavni smoter. Pa ni končana niti zadeva z agrarno reformo, niti še ni izdelan končni volilni red. Ta očitek je gotovo upravičen. Toda temeljito ga omili preudarek, da je to pogreška vseh revolucionarnih parlamentov in vlad, ki vodijo in so vodili države iz starega v novo stanje. Ljudje imajo toliko povedati, imajo toliko lepih misli in teorij, kako naj se za vse čase udrži lepa bodočnost, da ne pridejo do dejanj. In prav tako se godi tudi Špancem. Prebivalstvo pa je običajno drugače razpoloženo, je kar hitro sito debat in napovedi ter nestrp-

no čaka dejanj, ki zna samo po njih presojati vlade in poslance. Zato se trdi, da španski volilci niso nič več zadovoljni s parlamentom, ki so ga izvolili ob prehodu v republiko, in mnogi menijo, da bi se danes stranke močno drugače razvrstile v parlamentu v Madridu, če bi Španiji danes na novo poslali na volišče.

Zelo verjetno je, da imajo take trditve močno prav in da bi nove volitve razmerje političnih sil v Španiji jako temeljito predrugačile. Toda napačno bi bilo temu momentu pripisovati prevelik pomen. Saj je prav gotovo, da se bo razpoloženje volilcev v enem ali v dveh letih znova močno spremenilo, ker velika spremenljivost je

usoda vsakega velikega političnega prehoda. Preudarni politiki ne bodo pretenkočutno prisluškovali vsakokratnemu razpoloženju prebivalstva, marveč bodo po svoji najboljši vesti zgradili ustavno ogrodje, ki naj tvori osnovo nadaljnjemu razvoju; bodoči rod pa bo imel priliko in dolžnost, da preizkusi ustvarjeno ter dopolni in izboljša, kar se ne bo obneslo.

Spričo tega ni prav zelo verjetno, da bi nova vlada hitela k razpustu parlamenta in razpisu novih volitev, kakor nekateri napovedujejo in drugi z vneto zahtevajo. Podoba je, da bi bila to zelo kratkovidna politika in gotovo ne tako modra kot ona, ki bi hotela h konkretnemu delu, k dograditvi ustave, da se utrdi novo stanje in se omogoči preizkušnja. Zadnja poročila pravijo, da je Lerroux odstopil.

MAKSMILJANOVIMILJONI IN NJEGOV SIN

Zadnje dni se širijo govorice, da je neka francoska reševalna ladja našla parnik "Merida", ki je leta 1911 v bližini norfolške luke — na črta Virginija — nasedel in se potopil. Francoski ladji da se je posrečilo iz ruševin "Meride" dvigniti nekaj kovinskih skrinjic, v katerih so se nahajali dragulje cesarice Charlotte, Maksimilijanove soproge. Ta vest se enkrat obuja spomin na tragično usodo tega Habsburžana, ki je po svojem Mišmaru, ki stoji na slovenskih kraških tleh, in po svojih "meksičkanjih" zapustil svoje sledove tudi med Slovenci.

Ko je bil nadvojvoda Maks, brat cesarja Franca Jožefa I., sprejel mehiško krono, ni vzvalovalo razburjenje samo v političnih, marveč tudi v finančnih krogih. Nadvojvoda je odklanjal vse nasvete svojega brata, zapustil grad Miramar pri Trstu in vse svoje premoženje vnovič za zlato in srebro. Izkupilek za posestva v Avstriji, Franciji in Belgiji je znašal 20 milijonov zlatih kron. K temu je treba prišteti še darove ruskega carja in nakit cesarice Charlotte v skupni vrednosti približno 9 milijonov kron. Teh zakladov se ni nikdar nihče dotaknil in so ob Maksimilijanovi usmrtni predstavljali njegovo premoženje. Nova mehiška vlada je to premoženje zasegla kot zaupano ji, neodtujljivo imovino. Ni znano, ali je Avstrija kdaj zahtevala vrnitev tega premoženja. Na vsak način je mehiški predsednik I. 1911. odredil, da se zaklad vložijo v evropske banke, dokler ne pade zadnja odločitev glede zakonitih dedičev.

Vsa zadeva že do danes ni pojasnjena. Po vsej priliki spe to stvarne listine po belgijskih in avstrijskih tajnih arhivih obeh vladarskih rodu, ki po tako tragičnem dogodku najbrž nista imeli poguma, da bi brskali po finančnih vprašanjih te pretresljive zadeve.

Leta 1951 so prenesli ves zaklad, izvzemši nekaj dragocenih predmetov, ki se še zdaj nahajajo v me-

hiškem Narodnem muzeju, na parniku "Merida", ki je potem pri Norfolkku ponesrečil. Poslej se večkrat poiskovali, da bi parnik dvignili, a brez uspeha. Zdaj je imela francoska reševalna ladja, kakor se zdi, več uspeha. In zdaj se je oglašila neki angleški trgovec z ribami — William Brightwell, ki trdi, da je legitimen sin mehiške cesarice Charlotte, in uveljavlja svoje pravice do premoženja. Mož trdi, da se imenuje Franc Rudolf Habsburški in da je bil rojen v Rimu. O njegovem rojstvu in krstu da je bila avstrijska vlada obveščena in je tudi odredila, da so dali otroka v vzgojo neki angleški družini. Brightwell pravi, da do svojega 20. leta ni bil vedel, kdo so njegovi starši. Na 20. rojstni dan pa mu je odkril to tajno nadvojvoda Johann Salvator (poznejši Johann Orth). Od tega dne dalje je dobival vse do leta 1915 po 200 funtov šterlingov na leto in osebne blagajne belgijskega kralja Leopolda. Ko je ta vir dohodkov zanj usahnil, je prišel Brightwell v veliko stisko in se je moral slednjič lotiti trgovine z ribami, da bi se preživel.

Na prvi pogled je vse to bajka, saj ni bilo nobenega razloga, da bi bili hoteli prikriti rojstvo zakonskega otroka nesrečne mehiške dvojice. Če se bo pa res posrečilo dvigniti iz morja Maksimilijanov zaklad, potem se bo zanj začela pravda, ki bo slednjič vse pojasnila.

SLOVENIC PUBLISHING CO. TRAVEL BUREAU

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA POTOVANJE

6. oktobra:	Majestic v Cherbourg	7. novembra:	Liremen v Bremen
7. oktobra:	Milwaukee v Hamburg Vollendam v Boulogne Augustus v Trst Lafayette v Havre	8. novembra:	Albert Ballin v Hamburg Manhattan v Havre
11. oktobra:	Albert Ballin v Hamburg Manhattan v Havre Aquitania v Cherbourg	10. novembra:	Rotterdam v Boulogne Berengaria v Cherbourg
12. oktobra:	Europa v Bremen	11. novembra:	Milwaukee v Hamburg Rex v Genoa Champlain v Havre
13. oktobra:	Rotterdam v Boulogne	15. novembra:	Hamburg v Hamburg Pres. Roosevelt v Havre
14. oktobra:	Rex v Genoa Ile de France v Havre	17. novembra:	Stutendam v Boulogne Paris v Havre
18. oktobra:	Hamburg v Hamburg	18. novembra:	Volendam v Boulogne Conte di Savoia v Genoa Ile de France v Havre
20. oktobra:	Bremen v Bremen Stutendam v Boulogne Olympic v Cherbourg Paris v Havre	22. novembra:	Deutschland v Hamburg Washington v Havre
21. oktobra:	St. Louis v Hamburg Vulcania v Trst	25. novembra:	Europa v Bremen Veendam v Boulogne Conte di Savoia v Genoa Ile de France v Havre
24. oktobra:	Berengaria v Cherbourg	29. novembra:	New York v Hamburg Pres. Harding v Havre Berengaria v Cherbourg
25. oktobra:	Deutschland v Hamburg Washington v Havre	2. decembra:	Volendam v Boulogne Vulcania v Trst Champlain v Havre
27. oktobra:	Majestic v Cherbourg	3. decembra:	Bremen v Bremen Albert Ballin v Hamburg Manhattan v Havre
28. oktobra:	Europa v Bremen Volendam v Boulogne Conte di Savoia v Genoa	9. decembra:	Rex v Genoa
1. novembra:	New York v Hamburg Aquitania v Cherbourg	13. decembra:	Hamburg v Hamburg Pres. Roosevelt v Havre
4. novembra:	Volendam v Boulogne Saturnia v Trst Ile de France v Havre	14. decembra:	Paris v Havre
		15. decembra:	Berengaria v Cherbourg Europa v Bremen Conte di Savoia v Genoa
		20. decembra:	Deutschland v Hamburg Washington v Havre
		27. decembra:	New York v Hamburg Bremen v Bremen Pres. Harding v Havre Berengaria v Cherbourg
		31. decembra:	Pennland v Havre

Za Božič "ILE DE FRANCE"

25. NOVEMBRA in 16. DECEMBRA

ALI NA KRAŠNEM NOVIEM PARNIKU

"CHAMPLAIN"

2. DECEMBRA

ČISTE, MODERNE KABINE DOBRASLUŽBA

NIZKE CENE ZA VSE DELE SLOVENIJE

Za pojasnila in karte vprašajte pri —

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

TRAVEL BUREAU

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

FRENCH LINE